

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 32. Circa blasphemiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Secl. II. De Præcepto I. Problemata. 95

enim videtur Eucharistia dari quasi in testimonium, & iuramentum innocentie. Attamen monerim, neque hoc modo dari Eucharistiam oportere, ob sumptionis indignæ periculum.

CAPVT XXXII.

Circa Blasphemiam.

PROBL. CLI.

Deum contumeliosam debet, & non debet falsitatem continere ad Blasphemiam rationem.

REcolo, Blasphemiam esse contumeliosa verba de Deo dicere. Quæ quidem corde, ore, & scriptura proferri possunt: sicut omnibus illis modis contingit Dei laus, & honoratio, cui Blasphemiam opponitur. Cum ergo laus divina corde, ore, & scripto fieri possit: eisdem instrumentis Blasphemiam potest perpetrari. Vt ait D. Thom. 2. 2. quæst. 1. quem omnes sequuntur. Quæsierim autem, num hoc dictum contumeliosum debeat ad rationem Blasphemie continere falsitatem?

⁷¹⁶ Debet quidem. Quia Blasphemiam Fidei confessioni opponitur, ut tradit D. Thom. citat. art. 1. & 4. Sed quidquid Fidei opponitur confessioni, falsum continet. Ergo Blasphemiam falsum debet continere. Sic Angelicus Doctor ubi sup. Calet. ibi. Arag. corollar. 3. Bannes notab. 1. Valent. 1. 2. d. 2. quæst. 13. punct. 1. Tolet. l. 4. cap. 1. num. 6. Simanc. de cathol. instr. tit. 8. num. 2. Sanch. l. 2. sum. cap. 32. num. 6.

⁷¹⁷ Minimè debet. Quia verbum in Deum prolatum sufficiens: et in ratione Blasphemie completur, si contumeliosum sit: sed hoc esse potest, licet nullam contineat falsitatem: ut si Deo malum aliquod quis imprecetur, Christi membra irrueverenter proferat: imprecatio enim illius mali, & horum indecora prolatio, nullam falsitatem continet; quia nihil falsum enunciat: & tamen sunt Blasphemie. Ergo Blasphemiam esse potest absque falsitate. Ita Suar. tom. 1. de Relig. tract. 1. l. 1. cap. 4. num. 9. Azor. tom. 1. l. 9. cap. 28. quæstion. 1. & 2. & alii.

⁷¹⁸ Existimo, quæstionem ferè esse de nomine: Nam omnes ferè Doctores conveniunt, Blasphemiam esse non solum verbum enuncians de Deo falsum; sed etiam verbum enuncians verum, si contumeliose proferatur. Quod autem, quia in actu exercito tale verbum Deum continet, & per ipsum indicatur Deum esse contemptibilem, debeat dici, falsitatem continere: videtur planè de nomine quæstio. Fateor tamen cum Castro Pal. tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 2. num. 2. nimis improprie ob eam causam Blasphemiam falsitatem attribui: aliàs etiam odio Dei falsitas esset tribuenda. Quia

PROBL. CLII.

Blasphemiam potest, & non potest in solis factis, & signis adesse.

Dixi Probl. proximo, Blasphemiam non ⁷¹⁹exigere externam in Deum loquelam, sed ^{De cordis Blasphemiam} solam internam sufficere. Vt cum quis concipit per simplicem quandam intellectus apprehensionem Deum esse, quod non est: aut non esse, quod est. Atque hæc dicitur Blasphemiam cordis: dum verò in loquelam prorumpit, oris Blasphemiam dicitur. Vt D. Thom. 2. 2. quæst. 13. art. 1. docet. Quæsierim verò, an solis actibus, vel signis possit etiam esse Blasphemiam?

Potest quidem. Quia non minus factis, & ⁷²⁰signis, quam verbis prava voluntas ostenditur. Vt si quis imagines conculcet, aut expuat. Sic, citato Beda, Castro l. 1. de iusta hæretic. secte. ^{P. iste animam in solis actu consistit.} punit. cap. 3. Corda in quæstionar. l. 1. quæst. 17. §. 15. notab.

⁷²¹ Non potest Blasphemiam proprie in factis aut signis consistere, sed in solis verbis mente, ore, vel scripto prolatis. Quia Blasphemiam laudi divinæ opponitur, quæ solis verbis exhibetur: etsi honor quibuscumque verbis, vel factis. Ita Suar. alios referens, tom. 1. de Relig. tr. 3. l. 1. cap. 4. num. 4. Sanch. l. 2. sum. cap. 32. num. 5. ^{Non potest}

⁷²² Veriorem hanc partem existimo. Quia Blasphemiam communiter vitium lingue vocatur. Hoc verum est. Et quia alias idololatria & similia vitia possent dici verè Blasphemie: cum facto ipso negent verum Dei cultum, illumque creatura attribuant.

PROBL. CLIII.

Blasphemiam in Deum differt, & non differt specie à Blasphemiam in Divos.

Si in Sanctos Blasphemiam iactes absque respectu, & ordine expresso ad Deum, (ut differt specie) communiter contingit) illa inhonoratio specie differt à Blasphemiam in Deum directè prolatam. Quia illa inhonoratio opponitur Duliæ, non Latriæ; nã destruit directè honorẽ debitũ Sãctis, nõ debito Deo: At Dulia est cultus specie diversus à Latriæ: Ergo & hæc inhonoratio. Sic Suar. tom. 1. de Relig. tr. 3. l. 1. cap. 5. n. 6. Lessi. l. 2. cap. 45. dub. 5. num. 33. Palaus tom. 3. tr. 17. d. 1. num. 2.

⁷²⁴ Specie non differunt. Quia utraq; Blasphemiam est contraria virtuti Religionis. At ^{Non differt specie.} unus speciei est tribuens cultum Deo & Sanctis propter Deum. Ergo unus speciei est Blasphemiam, quia Deus in se, vel in sanctis suis Blasphematur.

phematur. Sicut vnus speciei est iuramentum, quo iuratur per Deū in se ipso, vel vt in Sanctis reluctet. Ita Caiet. *sum. vers. Blasphemia, & 2. 2. quæst. 13. art. 1. Valent. 1. 2. d. 1. quæst. 13. punct. 1. Petrus de Ledes. tom. 6. sum. tract. 1. cap. 9. concl. 5. Sanch. l. 1. Decal. cap. 12. numer. 38. Azor. tom. 1. l. 9. cap. 28. quæstion. 10.*

725
Primum par-
tem ample-
ctor.

Probabilius putarim specie differre. Nec argu-
mentum de iuramento obstat reor. Quia
per sanctos, vt à Deo distinctos, iurari non po-
test. Quia non sunt testes infallibiles veritatis:
at bene possunt honorari cultu Dulia, & con-
sequenter dehonestari.

PROBL. CLIV.

*Omnes Blasphemia in ratione Blasphemia
differunt specie, & specie non
differunt.*

726
Disse-
specie.

Quæstio est, an Blasphemia, qua de Deo
perfectionem quis abnegat, vel qua illi
tribuit, quod non debet, vel qua malum illi
imprecatur, vel indecore nominat: specie dif-
ferant? Differunt quidem. Quia Blasphemia,
qua Dei potentia, seu bonitas abnegatur,
differt plane ab ea, qua quis Deo imprecatur
malum: prior enim Blasphemia contra fidem,
posterior verò contra Religionem videtur mi-
lirare: & in ratione Blasphemia specifica ma-
litia alia est de Deo abnegare quod est, quam ei
malum cuius capax non est, imprecari. Sic
nonnulli, quorum sententiam Palaus proba-
bilem esse innuit, siquidem contrariam ad-
struens, ait: *Respondeo, satis probabile esse
specie conuenire, si solum malitia Blasphemia
consideretur.* Sic ille tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 2.
num. 3.

727
Specie non
differunt.

Specie non differunt. Quia tota malitia Blasphemia
sistit in diminutione diuini honoris: quod
autem his, vel illis verbis contingat, materia-
le est: & ad rationem formalem Blasphemia
per accidens. Sicut inter homines continge-
re videtur, in quos si varia contumeliose verba
proferantur, omnia illa eiusdem speciei esse,
quis abneget? Vt ait Azor & Sa apud Pala-
um citatum. Ita Caiet. 2. 2. quæst. 13. art. 1.
Bannes ibi, not. b. ultim. Aragon. sine. Va-
lent. d. 1. quæst. 13. punct. 1. Azor. tom. 1. l. 9.
cap. 28. quæst. 10. Sanch. l. 1. sum. cap. 32.
num. 38. Lessi. l. 2. cap. 15. dub. 5. num. 32. Palaus
vbi sup. Bonac. d. 3. de primo Decal. præc. quæst. 8.
punct. 4.

728
Hoc mihi ferè
est im.

Quocūque modo Blasphemia proferan-
tur, siue enunciatiue siue optatiue, siue impe-
ratiue, siue per modum maledictionis, siue
contumelia, siue irrisionis, siue detractionis
(omnibus enim hisce modis scio posse Blasphemia
perpetrari) Blasphemia in ratione
Blasphemia vnus sunt speciei. Quia omnes
illæ in hac ratione specifica conueniunt, quæ
est tribuere Deo, quod ipsi non conuenit, vel
quod conuenit, abnegare. Porro posse Blasphemia
aliunde specie differre non abnego. Nam
ea, quæ continet hæresim, manifestè differt
specie ab illa, quæ non continet, non tamen
in ratione blasphemiae, sed ratione hæresis ad-

iunctæ. Quod ego cum Sanctio intelligo, etiam si
deficiat assensus internus hæreticus. Nam illa
hæresis externa opponitur directè & propriè
confessioni externæ Fidei: at Blasphemia direc-
tè & propriè Religioni. Erunt Ergo duo pec-
cata specifica diuersis specie virtutibus opposi-
ta. Similiter est distincta species, vbi Blasphemia
ex odio Dei formali procederet. Quia vltra
speciem Blasphemiae est ibi formale Dei
odium charitati oppositum. At vbi non ex hoc
odio procederet, sed ex ira, & tædio, etiam si
Blasphemus haberet animum detegendi di-
uinæ maiestati, ac ipsi conuitia illa inferendi,
non esset distincta Blasphemiae species: sed hæc
esset multo grauior Blasphemia. Quia hæc ini-
qua voluntas siue formalis, siue virtualis & im-
plicita, est de ratione Blasphemiae; quare di-
uersam speciem minime constituit.

PROBL. CLV.

*Explicanda est, & non est in Confessione
Blasphemiarum diuersitas, vel in
Deum, vel in Diuos.*

Explicanda est. Quia si in Deum sint, aut
mutant speciem, aut saltem alia sunt aliis
grauiores: sed aut speciem mutant, aut intra
eandem speciem adiungunt gravitatem: Ergo ne-
cessariò sunt in confessione figillatim apicien-
dæ. Sic nonnulli, qui existimant, (innente
Palaus tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 2. num. 3.) Blas-
phemias in ratione Blasphemiae posse speciem
mutare: & Doctores plurimi, qui docent cir-
cumstantias aggravantes intra eandem speciem
esse fatendas.

Explicanda non est. Quia probabilis lon-
gè Blasphemias in Deum vnus speciei esse: &
Blasphemias in Diuos ex sententia satis proba-
bili, diuersam speciem non constituit: aggra-
uantes autem circumstantias in sententia proba-
biliore non esse necessariò in confessione
manifestandas. Ita Palaus citat. num. 4. Sanch.
l. 2. Decal. cap. 12. num. 39. & alij.

Equidem si sustineamus opinionem illorum,
qui affirmant, circumstantias aggravantes in-
tra eandem speciem necessariò explicandas non
esse, sed solummodo eas, qui speciem mutant: &
insuper defendamus, omnes Blasphemias tam
in Deum, quam in sanctos eiusdem esse spe-
ciei: non tenebitur Blasphemans illas distin-
guere. Verum quia longè probabilis esse in-
dicauimus contumeliam in Sanctos prolatam,
specialem habere malitiam Dulia oppositam,
eo quod Sanctus dignus honore dehonestetur,
siue illa dehonestatio Blasphemiae coniuncta
sit, siue non: ideo existimari, (etiam posita
illa sententia quod solum circumstantiæ mu-
tantes speciem debeant necessariò in Confes-
sione manifestari) huiusmodi Blasphemum te-
neri, hanc diuersitatem in Confessione aperi-
re. Reliquas verò Blasphemias in Deum pro-
latas sustineri potest, posita illa sententia, opus
non esse distinguere eo quod eiusdem speciei
sint, neque in ratione Blasphemiae notabiliter
Confessarii iudicium mutare videantur. Me-
cum Lessi. l. 2. c. 45. dub. 5. num. 33. & Sanch. tom. 1.
de Relig. cap. 45. num. 39.

PROBL.

PROBL. CLVI.

Hereticæ blasphemie sunt, & non sunt hæ: Denego Deum, Denego Crucem, Denego Evangelia, cum non absoluit, sed conditionate quis profert eas, ad alicuius rei testificationem. v.gr. Denego Deum, si ita non est.

732
Non sunt.

Non sunt blasphemie hereticæ. Quia de ratione hereticæ blasphemie est, expressa significatio falsi: sed ex vi talis propositionis falsum blasphemus non significat: non enim dicit, Deum non esse; sed offert, se dicturum casu, quo assertum aliter contingat: Ergo hereticæ non blasphemat, sed offert blasphemare. Sic Salazar de usu & consuet. c. 3. num. 28. et c. Unde possunt.

733
Blasphemia hereticæ est.

Sunt hereticæ blasphemie. Quia blasphemus ille non offert de futuro Deum abnegare, sed de præseni negat, casu quo aliter se res habeat, quam affirmat. Conditio enim non apponitur ex parte negationis, sed ex parte rei affirmatæ. Negare autem, Deum existere etiam sub conditione cuiuscunque obiecti, est negare, quod Deo est proprium, scilicet, existentiam à quolibet obiecto creato independentem: Ergo qui sic loquitur, hereticè blasphemat. Ita Lessli. l. 1. c. 4. dub. 5. n. 27. Sanch. alios referens, l. 2. Sum. c. 3. num. 24. Azove. l. 8. recopil. tit. 4. lege 1. num. 14. Couart. de pact. p. 1. §. 7. num. 9. Roias de heret. p. 2. assert. 1. num. 17. & 174. Palaus tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 3. num. 3.

734
Hæc blasphemie hereticæ sunt.

Certè si hæc verba blasphemie proferantur: *In Deum non credo, vel Deus est iniustus, si res hæc non est vera, vel nisi te percussero*, licet primo intuitu hereticalem blasphemiam esse non videantur: quia conditionalis nihil ponit in esse planè esse crediderim. Quia fidei diuinæ omnimodo firmitas abnegatur: cum significetur quasi pendens à conditione contingenti. Et includitur tacita affirmatiua propositio negandæ fidei vel instituti diuinæ in eo euentu, in quo non sequatur vindicta illa percussio: vel veritas illius rei, quam ille affirmat.

PROBL. CLVII.

Hæc propositio: Hoc est verum sicut Deus est in cælo, vel natus ex Virgine, Credi potest sicut Evangelium: blasphemia est, & non hereticæ.

735
Est blasphemia hereticæ.

Assolet quis huiusmodi propositionem proferre, qua quidem creata veritas seu certitudo diuinæ veritati, seu certitudini comparatur. Quæsierim, num hereticæ blasphemia sit: Est quidem. Quia illa comparatio diuinæ veritatis adducitur ad firmandam veritatem obiecti creati: hæc autem firmari intenditur æquâdo veritatem obiecti creati cum diuina: Ergo perpetrat blasphemiam non quâcumque, sed Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

hereticæ, quæ in eo sita est, ut creaturæ tribuatur, quod Creatoris est proprium. Sic Contritiæ de pactis l. 1. p. §. 7. num. 9. vers. 11. Suar. lib. 1. de blasphem. cap. 6. num. 12. Barbosa p. 3. de potestate pisc. alleg. 50. num. 92.

Non est heretica blasphemia. Quia nunquam, aut raro quis habet intentionem adæquandi infallibilitatem & certitudinem diuinæ veritatis cum creata: sed solum vult illi aliquam similitudinem adicere, usurpareque diuinam veritatem ad hyperbolicam locutionem, & exaggerationem, non ad æqualitatem. Ita Medi. l. 1. Sum. cap. 14. §. 2. Alcozer Sum. c. 15. Bonac. d. 2. de præc. 1. qu. 8. puncto 2. num. 13. Sanch. aliis relatis, l. 1. Sum. cap. 3. num. 31. Azor. p. 1. l. 1. c. 3. qu. 1. Ludou. Lop. p. 1. instruct. c. 28. Palaus tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 3. n. 4.

736
Non est blasphemia hereticæ.

Profectò crediderim, horum verborum malitiam omnino pendere ex proferentis intentione. Si enim proferens vellet æqualem cum Deo certitudinem, & infallibilitatem obiectis creatis tribuere, proculdubio blasphemus hereticus esset. At si non æqualem certitudinem eis tribuere intendit, sed similitudinariam: nec hereticus, nec blasphemus erit. Igitur existimo, nec esse blasphemum, nec culpam lethalem committere illa usurpantem verba, dum non constat de blasphemio heretico illo animo, omnino æquiparandi. Monet sic Sanctius.

737
Ab intentione pendere.

PROBL. CLVIII.

Hæc propositio: Renego D. Petrum, Antonium, &c. est, & non est hereticæ blasphemia.

Non est. Quia non negatur de Sanctis aliqua veritas ad Fidem pertinens: ideo Inquisitores de huiusmodi blasphemia non cognoscunt. Sic Sanchez l. 1. Decal. cap. 3. numero 36.

738
Non est.

Est quidem hereticæ blasphemia, maxime si negatio esset de his Diuis, de quibus per sacram Scripturam constat Sanctos esse, & cum Christo regnare. Quia hos denegans, denegat existere, esseque beatos, sed hoc est negare quandam Fidei veritatem, cum sit de Fide Diuinum Petrum (v.gr.) existere, esseque beatum. Ergo. Præterea tacitè negat Ecclesiæ propositionem esse infallibilem. Ita Palaus tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 3. num. 3.

739
Est quidem.

Amicissimi Palai hæreo sententiæ: quam probabiliorē esse iudico: Nec enim obstat, Inquisitores de hisce blasphemis non cognoscere. Quia fortè id gerunt, eo quod illis exploratum non sit, hereticæ esse.

740
Idem asserto.

PROBL. CLIX.

Hæc propositio, aut iuramentum: Per vitam Dei, Per vitam D. Petri: est, & non est blasphemia.

Premitto blasphemias non hereticas ad duo genera reduci. Primū est, in quo aliquid reticulis, I malum

741
De blasphemis non hereticis.

malum Deo, vel Sanctis quis imprecatur. Secundum, in quo indecorè, & inhonestè aliquid ipsius audent nominare. Ex primo capite sunt blasphemiae *Tu deat Deum, Deum poenitet, sit maledictus*. At cum flagellum Dei tabernaculo appropinquare non possit, gravissima blasphemia est, ea illi optare, & imprecari. Suar. l. 1. cap. 4. num. 7. Idem est, si quis dicat, *Sine Deo velis, siue non velis, hoc sum facturus*; quod vulgò dixeris: *Aui que le pese à Dios, ha de ser esto*. Saltem enim ex modo dicendi eius potentiae derogatur. Tolet. l. 4. c. 13. n. 6. Quasi fieri verò, an sit blasphemia, iurare per vitam Dei, per vitam D. Petri, aut aliorum Sanctorum?

742 Blasphemia est. Quia est iuramentum execratorium, & hunc reddit sensum: Pereat Dei vita, illamque ultioni, ac vindictae adstringo, si res ita non sit. (idem de Sancto dixerim.) Quid ergo magis blasphemum esse potest, quam vitam Dei, aut Sanctorum tum defectioni, tum ultioni exponere? Sic Suar. tom. 1. de Relig. tr. 3. l. 1. cap. 3. num. 8. Bonac. d. 3. de prec. 1. Decal. qu. 8. pun. 2. Covar. de pactis, p. 1. §. 7. num. 9. Azor. tom. 1. l. 1. c. p. 3. qu. 2. Sanch. l. 2. Decal. cap. 32. n. 15. Menoch. l. 2. de arbitrar. casu 375. num. 2. & alij communiter.

743 Blasphemiam non est. Quia probabile est haece propositiones, *Per vitam Dei, Per vitam Petri*, non esse iuramenta execratoria, sed assertoria simpliciter: sicut si diceret, *Vivit Deus, vivit D. Petrus*. Adducit enim sic iurans Deum viventem, & resplendentem in vita sua, seu D. Petri in testem. Ergo probabile etiam erit, non esse blasphemiam. Ita Decius defendit, cuius sententiam probabilem esse Palaus asserit tom. 3. tract. 17. d. 2. pun. 3. num. 6.

744 Existimo, non carere probabilitate haece iuramenta blasphemia non esse ob secundae sententiae fundamentum. Ast ego cum Palaus primam sententiam longè probabiliorem esse iudico, siue per Dei vitam: (quod horrent aures) siue per vitam alicuius Sancti iuramentum fiat: nam qui sic iurat, denotat vel Deum, vel Divos vitam posse amittere, quod admodum blasphemum est. Attamen non abnego, posse aliquando intentione iurantis huiusmodi affectionem à blasphemia liberari: sed non à gravi crimine ob audientium scandalum. Porro de illis verbis: *Pesca tal, Reniego de tal, Por vida de tal, Mal aia tal*, &c. absque Dei expressione, vel Sanctorum, ut sint blasphemia, pendere putarim ex proferentis intentione: & in externo foro ex circumstantiis: praesumendum tamen, non esse ex animo blasphemandi prolata. Quia illam continentia, & suppressio nominis Dei, aut Sanctorum, indicat, nolle huiusmodi verba de Deo, aut de Divis intelligi. At in casu dubio, haud est gerenda interpretatio inferens delictum, sed potius ab illo excusans. Vnde gravis scandali ansa externè non datur.

PROBL. CLX.

Blasphemiam est, & blasphemiam non est creaturarum maledictio.

745 Blasphemiam est. Quia videtur Deus ipse in eis maledicti: qui autem maledicit creaturam

eam maledicit vel ob malitiam qua noxè operatur, vel in quantum creatura est. At licet in creaturis rationalibus possit esse huiusmodi precisio, quia ex malicia damnum valent inferre: in irrationalibus nequit fieri. Vnde eas maledicere ex intentione, blasphemia est: tunc enim maledictio refunditur in Creatorem. Sic D. Tho. 2. 2. q. 76. a. 2. Tolet. l. 4. c. 13. n. 11. Lessli. l. 2. c. 15. dub. 5. n. 29. Bonac. d. 3. de prec. 1. Decal. q. 8. pun. 2. n. 5.

746 Non est blasphemiam. Quia non solum respectu creaturarum rationalium, sed etiam irrationalium potest geri illa praecisio, ut scilicet maledicantur non ut sunt Dei creaturae, sed propter incommodum, quod inferunt. Et quisnam est tam infanda iracundia percitus qui rationales aut irracionales creaturas quatenus creaturae sunt, maledictione audeat vulnerare? Ita Palaus to 3. ar. 17. d. 1. pun. 3. n. 6. Sanch. l. 2. Decal. c. 32. num. 1. 4.

747 Certè si quatenus creaturae sunt, maledicantur homines, brutae, & inanimatae creaturae, blasphemiam esse gravissimam non dubito: quia tunc maledictio in Creatorem refunditur. Ast si creaturae siue rationales, siue irracionales, siue respectu ad Deum maledicantur blasphemiam non erit: imò nec est peccatum mortale, sed veniale tantum. Si abist alterius iniuria, vel abique animo fiant. Et in hoc sensu iudico proculdubio, primae sententiae Doctores loqui. Vnde Problema necessum est corruere. Addo cum Lessio, nullum esse peccatum, si creaturae maledicantur, quatenus nobis occasio peccandi, vel alicuius gravis calamitatis extiterit. Quia tunc non tam ipsae creaturae, quam occasio peccati, seu calamitatis maledicuntur. Dixi, quando creaturae sunt alicuius gravis molestiae occasio: nam ob leuem molestiam non licebit sic maledicere; alijs multi maledicentes animalia, ventos, pluvias, à peccato excusantur: quod dicendum non est. Tamen si regulariter loquendo solum peccatum veniale patrabunt; quia si animalia sic noxia non sunt, abest animus, ut talis maledictio executioni mandetur.

PROBL. CLXI.

Blasphemiam sunt, & non sunt blasphemiam iuramenta, Per corpus Dei, Per Dei sanguinem, per caput, per capillos, per pedes.

748 Blasphemiam sunt. Quia denotatur, Deum in sua divinitate haece membra habere. Deus namque absolute prolatus, non pro Christo, sed pro tota Trinitate sumitur: & consequenter iam attribuitur ei quod non habet. Sic gravissimi Doctores apud Farinac. l. 1. praef. q. 20. n. 18. quos ipse sequitur.

749 Non sunt blasphemiam, si cum debita reverentia proferantur. Quia postquam Verbum Dei nostram induit mortalitatem Homofactus, cum haece membra Deo tribuuntur, supponunt Deum non pro tota Trinitate, sed pro secunda Trinitatis persona humanitati unita. Ita alij plures Doctores, quos Farinacius refert, & sequitur Palaus tom. 3. tract. 17. d. 2. pun. 3. num. 6. mero 7.

Vt

Sect. II. De Præcepto I. Problemata. 99

⁷⁵⁰ *Quid opinor circa huiusmodi iuramenta, expositio.* Ut autem nullus apud te maneat scrupulus, secunda hærens sententia, quid circa huiusmodi verba sentiam, vberius expendam. Iuramentum per Christi Domini (horreo dicere) pendenda, & Sanctorum horribilis blasphemia est. Qui sic iurans ex ipso iurandi modo intendit contemptibilem, & despicabilem Christum facere. Nominare autem, vel iurare per membra Christi honesta, scilicet per eius caput, corpus, & sanguinem, blasphemia erit, si per modum contemptus, aut irrisus proferatur: eaque de causa *lex 6. tit. 4. l. 8. nona recopil. præscribit, sic iurantem pœnis blasphemii plecti. At si non per modum vituperij, & conuitij: sed ad magnam veritatis exaggerationem, hæc verba usurpentur, blasphemia non erunt, & fortè (nisi adfit scandalum) culpa carebunt; quia neque in substantia, neque in modo dicendi Deo sunt ignominiosa. Mecum Syluest. v. iuramentum 2. sine. Valent. 2. 2. d. 6. q. 7. p. 3. & Sanch. aliis relatis, 2. 2. Decalog. cap. 3. 1. num. 29.*

PROBL. CLXII.

Iuramentum per intemeratam Deipara Virginitatem, est, & non est blasphemia.

⁷⁵¹ *Et blasphemia.* Blasphemia quidem est. Quia videtur esse iuramentum execratorium, atque beatissimam Virginem, si res aliter sit, quam enunciatur. Tum quia irreuerenter eius Virginitas nominatur. Sic Couar. de pactis, p. 1. §. 7. num. 9. Menoch. lib. 2. de arbitr. cap. 375. n. 15. Azoneda libro 8. recopil. titulo 4. leg. 5. numero 11.

⁷⁵² *Blasphemia non est.* Blasphemia non est. Quia ibi nec beatissima Virgo, nec eius Virginitas execratur, nec aliquid illius ignominiose refertur: sed Deus in illa Fidei veritate in testem adducitur. Ita Sanchez l. 1. Decalog. cap. 3. 1. num. 32. Pala. 10. 3. ar. 17. d. 2. puncto 3. num. 8.

⁷⁵³ *Cum his opinor.* Cum his opinor. Hoc enim in casu accidere potest, quod in iuramento per Christi Nativitatem, eiusque mortem evenit. Quod quidem absque vlla blasphemia, imo & peccato fieri potest.

PROBL. CLXIII.

Blasphemum est, & non est blasphemum omne iuramentum falsum, vel iniustum.

⁷⁵⁴ *Non est blasphemum iuramentum hoc.* Blasphemum non est. Quia sic iurans non æstimat, Deum posse testem esse falsitatis, aut iniustitiæ assecratorem: neque id intendit; imo potius sperat, Deum non esse testificaturum super re illa, per aliquod evidens signum. Sic Sanchez lib. 2. Moral. cap. 32. n. 33. ex D. Thoma, 2. 2. qu. 13. a. 3. ad 2.

⁷⁵⁵ *Blasphemum est.* Est blasphemum. Quia qui falsò iurat, Deum testem & confirmatorem falsi efficit: & qui iurat contra iustitiam, Deum proponit assecratorem iniustitiæ. Ergo illis verbis Deo Eschob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

tribuitur: quod ei nulla ratione potest convenire: Ergo sunt blasphemia. Si enim clatis verbis quis diceret: Firmet Deus suo testimonio hanc falsitatem, vel iniustitiam: blasphemus procul dubio esset: sed eundem sentum habent falsa & iniusta iuramenta: Ergo blasphemia sunt. Ita Palaus arguit pro hac parte, licet non omnino ferat sententiam. At enim *Proposui dubium, tibi decidendum relinquo.*

⁷⁵⁶ *Autorem 104 solutio.* Profecto tanti Doctoris amicitissimi auctoritate nitens, decidere audebo. Omnia iuramenta falsa, & iniusta, si speculationem spectes, Blasphemia esse ob præfatam rationem, cui non obstat, quod iurans (peret, nunquam Deum asserturum esse falsitatem, aut aliquo signo esse eam manifestaturum: sufficit enim, si eam assertionem, assecrationemque petat. At in praxi primam sententiam veriore esse dūco. Nunquam enim perierans, aut iniuste iurans reus erit blasphemia: aut pœnis eius subiaci reputatur.

PROBL. CLXIV.

Præter fraternam correctionem iure naturalis requisita, debet, & non debet audiens blasphemantem reprehendere, siue blasphemus illa obiurgatione corrigendus sit, siue non.

⁷⁵⁷ *Qui debet quid.* Debet quidem. Quia in Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 9. dicitur. *Qui debet quid.* cumque blasphemantem audierint, eum graviter verbis obiurgare teneantur, si citra periculum suum id fieri posse contingat. At fraternæ correctio non videtur esse acris obiurgatio ad emendationem delinquentis directā: sed potius ad illius punitionem, & in satisfactionem audientium: Ergo audiens blasphemantem, non satisfacit, si fraternè corrigat. Sic Lessi. l. 2. cap. 44. dub. 1. in fine. Petr. de Ledes. tom. 1. sum. cap. 9. Ludon. Lop. p. instruct. cau. 5. 1. Nativar. cap. 12. Sum. num. 8.

⁷⁵⁸ *Non debet.* Non debet. Quia esto in Concilio ius novum statuatur, mandeturque audientibus, ut blasphemantem obiurgent, tamen emendandus non sit: consuetudine hoc decretum est abrogatum. Vnde audientes non adstringuntur alia obligatione præter fraternæ charitatis præceptum, quo debent delinquentem corrigere, si ex correctione fructus speretur. Ita Azor. tom. 1. l. 9. cap. 28. qu. 7. Sanch. l. 2. sum. c. 12. n. 46. Pala. tom. 3. d. 1. p. 2. §. 4. num. 2. Bonac. d. 3. de pract. i. Decalog. qu. 8. punct. 1.

⁷⁵⁹ *Quid in re dubia quidem dicendum est.* Fateor, rem esse dubiam, num Concilium voluerit ius novum adstruere, an solum obligationis naturalis recordari, eamque confirmare, qua publicè peccantes arguere, & obiurgare tenemur, si ex obiurgatione fructus speratur. Neque obstat, quod expresse huius fructus non meminerit. Omisit enim, quia in omni reprehensione supponebatur, ad illius obligationem deberi fructum sperari. Vnde ex hoc capite probabilem esse satis existimo partem primam. Attamen quia video ex

I 2 con

consuetudine hoc decretum esse abrogatum, ut probabilior em eligo secundum. Vnum tamen omnino certum esse crediderim, si honor diuini periclitetur ob Blasphemiarum licentiam, & nos commodè possimus illum oburgatione defendere grauiori, quam petit fraternæ charitatis naturale præceptum, ex præcepto Religionis obligamur. Teneatur enim hæc mala auertere, & Deum innocentissimum defendere, quoad fieri possit. Accepi ex Santio citato, num. 9.

PROBL. CLXV.

Blasphemus post condemnationem, est, & non est tanquam infamis à testimonio repellendus.

760
De anis
Blasphemie
nonnulla præ-
mittit.

Suppono, audientes Blasphemiam, obligari Blasphemum denunciare, seruatis regulis, quas de correctione fraternæ suo loco tradimus: Hæreticales quidem Blasphemias Indicibus Fidei sunt denunciandæ, non hæreticales verò Episcopo, vel seculari Iudici: si Blasphemus sit laicus. Si autem vnus Iudex procedit, & pœnam delicto adæquatam imponit, non potest alius procedere. Verum ipso iure nulla est huic crimini pœna imposita: imponenda tamen à Iudice multiplex est, tam iure civili, quam Canonico. Iure namque civili Blasphemus erat olim mortis pœna imposita, quæ non habebat locum nisi in Blasphemante ex consuetudine; sed iam hæc pœna ex consuetudine est abrogata. Iure verò Canonico variæ pœnæ impositæ sunt, Laicis in cap. 2. de maledic. Clericis in cap. si quis per capillum, 22. quæst. 1. ubi afficiuntur pœna depositionis, in Concilio Lateran. sub Leone X. sess. 9. & in constitutione Iulij III. quæ incipit, In multis deprauatis, & in alia constitutione Pij V. incipiente, Cum primum Apostolus. Variæ tam pro Clericis, quam pro laicis pœnæ designantur; sed hæc constitutiones Suar. tom. 1. de Relig. l. 1. cap. 7. num. 3. vsu non esse receptas. Quapropter in punitione huiusce criminis spectandæ sunt constitutiones, ac statuta ciuitatum, & præcipuè consuetudo recepta, & iuxta eam iudicandum. Porro pro hæreticis Blasphemis abiuratio indicitur tanquam de crimine suspectis. Pro aliis seruanda est Pij V. constitutio. Iudex verò attendere debet delicti qualitatem, ut augeat pœnam, aut illam imminuat, si autem delinquens Blasphemiam incontinenti retractauerit, nulla, vel lenissima pœna est afficiendus. His præmissis, quæserim, num Blasphemus post condemnationem ex lege civili, aut Canonica repellendus sit tanquam infamis à testimonio ferendo?

761
Repellendus
non est.

Minimè repellendus. Quia ex iure civili non reputatur infamis, l. Famosi, Digest. ad leg. Iulij. ibi: Lubricum linguæ non debet facile trahi ad pœnam. Ex facto autem non potest dici infamis; quia hæc infamia pœnitentia, ac tetractatione criminis aboletur. Sic Bald. cons. 152. l. 1. quem sequuntur. Amymon. & Saullian. quos refert Pala. citandus.

762
Est repellendus.

Repellendus quidem est. Quia eius testimonium non est vndequeque firmum, sed

diminuitur ex delicto patratò, tamen si supplicio iam affecto. Negari enim non potest, ex obiectione Blasphemie testimonium aliqua ex parte imminui, neque esse ita solidum, ac si nihil obici posset. Ità aliis relatis Couar. Epit. decret. part. 2. cap. 8. §. vltim. num. 7. & 8. & ad cap. Quamvis pactum, de pactis part. 1. §. 7. num. 11. cum Alexandro, Decio, ac Thom. Grammat. Palaus tom. 3. tract. 17. d. 2. punct. 2. §. 5. num. 6.

Idem affirmo. Quia testis omni exceptione maior est ille, cui nihil obici potest, quod suspicionem ingerat falsitatis: Ergo Blasphemus, cui hoc graue delictum obici potest, non censetur testis omni exceptione maior. Attamen hoc intelligendum puto, dum recens fuit Blasphemia, illiusque declaratio. Nam si longum tempus transierit, verbi gratia duobus, vel tribus annis, in quibus constat de illo vitio esse correctum, censuerim, ob eam causam illius testimonium non infirmari, quod aperte probat primæ sententiæ fundamentum.

PROBL. CLXVI.

Demini Inquisitores cognoscunt, & non cognoscunt de Blasphemis non hæreticis.

In vberiorem rei expositionem præmittit, quædam Blasphemias esse hæreticales, quædam non hæreticales. Hæreticales sunt quæ significant, ac continent aliquid contra Fidem. Non hæreticales, quæ etsi ex dicendi modo, & in actu exercitio significant contra Fidem errorem, non tamen secundum se aliquid contra Fidem affirmant. Vel clarius, tunc est hæreticalis Blasphemia, quando per verbum aliquod indicatiui modi aliquid Fidei contrarium asseritur. Quando verò id non asseritur per huiusmodi verbum, sed optando, aut imprecando, non est hæreticalis. Exemplum hæreticalium sit: Deus est iniustus, Personarum acceptor, Non est omnipotens. Non credo in Deum, Renego Deum. Crucem, Christum, Deipara puritatem. Quia verba hæc per modum indicatiui important Fidei abnegationem, & infidelitatem. Quando autem de sanctis renegatur, existimo cum Santio l. 2. Decal. cap. 32. num. 36. non esse Blasphemiam hæreticalem. Quia non abnegatur aliqua veritas, quæ pertineat ad Fidem; sed tantum est verbum quoddam contumeliosum in sanctos, & idè Blasphemum. Exempla verò Blasphemiarum non hæreticalium sunt hæc. Quæcumque Dei maledictiones, ut Maledictus sit Deus, Te deat Deum, seu Pesele à Dios. A despecho de Dios, Annque la peje à Dios. Quia per has Blasphemias cum indicatiui modi non sint, nil falsum de Deo dicitur, ut possint hæresim continere, sed tantum prauus affectus erga Deum Blasphemantis ostenditur, volentis quidem ex modo dicendi quasi earum nominum reddere Deum incapacem. At hæreticales essent, si per modum indicatiui Blasphemans Deum esse illarum incapacem assereret. Adde ex Suario esse Blasphemiam hæreticalem falsa Deo tribuere licet non affirmetur, g. O Deum iniustum, & creaturæ attribueretur, quod solius

Sect. II. De Præcepto I. Problemata. 101

solius Dei: vel de iis, quæ Deo continentur, dubitationem ostendere. Igitur iam quæserim, utrum Inquisitores de solis blasphemis hæreticis cognoscant, an etiam de non hæreticis.

765 Inquisitores de non hæreticis blasphemis cognoscant. Quia id habent ex potestate delegata, aut de Regni Hispanici consuetudine. Id autem possunt cum Iudice Ecclesiastico ac seculari, ita ut inter ipsos detur præventioni locus. Sic Castro de iusta hæret. punit. cap. 12. sine. Cordu. q. 1. quæst. 17. §. 15. notab. 4.

766 De solis blasphemis hæreticis Inquisitores cognoscant: & de his privative, nempe inhibendo quemcumque alium Iudicem Ecclesiasticum, aut secularem, nè de illis cognoscat. Quia cognitio, & supplicium huiusmodi blasphemiarum solummodo pertinent directe ad Fidei integritatem, quam Inquisitorum tribunal debet tueri. Ita Simac. de cathol. instit. tit. 8. n. 6. Emericus, & Penna, quos refert, ac sequitur Sanch. l. 2. sum. c. 3. n. 37.

767 Hoc certum esse putarim, & minus bene Castrum & Cordubam contrarium asseruisse crediderim. Nam Ferdinand. de Castro Palao de Sacro Inquisitionis Tribunali optime meritus, id ab Inquisitoribus exaudiit. Scio, alia blasphemias mixti fori esse, ideoque dari præventioni locum ad cognitionem causæ inter Iudicem Ecclesiasticum, & secularem. Ut per cap. 1. de maledictis docent Abbas, ibi, numer. 9. Couar. de pactis, p. 1. §. 7. n. 12.

CAPVT XXXIII.

Circà Sacrilegium crimen Religionis oppositum.

PROBL. CXLVII.

Simonia est, & non est Sacrilegium.

768 R Ecolo ex sect. 1. Sacrilegium sic à D. Tho. 2. 2. q. 99. a. 1. definiri. Est Sacra rei violatio. Nomine autem rei Sacra intelligi illam, quæ lege divina, vel Ecclesiastica in Dei est destinata cultum. Qui ergo huic cultui contravenierit, rem Sacram violabit, & Sacrilegium committet. Quæsierim vero, utrum simonia sit Sacrilegium.

769 Non est. Quia illa rei Sacra violatio debet fieri per actionem involuntariam illius cuius res est: cum autem contra voluntatem Dei fiat, quoties res sibi dicata male tractatur, efficitur Sacrilegium committi: At simonia sit consentiente parte, cuius res est: Ergo simonia non est Sacrilegium. Item quia D. Thomas, & Doctores agunt de simonia separatim à Sacrilegio: Ergo innuunt, à Sacrilegio distingui. Sic Caiet. 2. 2. q. 99. a. 1.

770 Est quidem. Quia consensus partis non tollit, quin res Sacra indecenter tractetur, & Eschob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

Deus in huiusmodi indecenti actione offendatur: Ergo non tollit, quin verè sit Sacrilegium. Ita glossa ad cap. Audiuimus 1. 2. q. 3. Lessi. l. 2. cap. 45. dub. 2. numer. 8. Suar. to. 7. de Relig. tract. 1. l. 3. cap. 1. numer. 6. Palao 10. 3. tract. 7. d. 2. pun. 3. §. 1. numer. 3. Azor. tom. 1. l. 9. c. 27. q. 8.

Fateor ingenue, sacrilegium committi per actionem involuntariam illius, cuius res est, sed in cuius cultu est. c. 1. c. 2. sed abnegando inde inferri, simoniavere & propriè sacrilegium non esse: quia contra voluntatem Dei semitur, & venditur Sacrum. Neque obstat in tali venditione homines consentire. Aliàs si Episcopus consentiret, locum Sacrum profanari, res alienari Sacras, Clericos, ad seculare tribunal adduci: sacrilegium non committeretur: quod dicendum non est. Ergo consensus partis sacrilegium non tollit. Caterum D. Tho. & Doctores de simonia separatim à sacrilegio agunt, non quod simonia sacrilegium non sit, sed quia lata simoniæ materia & specialis eius est ratio.

PROBL. CLXVIII.

Sacrilegium est, & non est Sacrilegium, legatorum retentio.

D. Tho. 2. 2. q. 99. a. 3. docet, tertium gentis sacrilegij, quod per antonomasiam rei Sacra violatio dicitur multiplex esse pro rerum Sacrarum, quæ violari possunt, varietate. Quas enumerans Doctor Angelicus, primo loco Sacramenta constituit. Secundo vasa Sacra, imagines, & sanctorum reliquias: quibus addo scripturam Sacram, & ceremonias in Dei cultum destinatas. Tertio Ecclesiæ ornamenta, ac Ministrorum vestes. Quarto, bona Ecclesiastica in Ministrorum deputata sustentationem. In his enim omnibus Deus colitur, & consequenter eorum iniqua tractatio est sacrilegium. Igitur circa quartum hoc genus bonorum Ecclesiasticorum, de quaestione, an retentio legatorum ad Ecclesiam pertinentium sit sacrilegium?

Sacrilegium est. Quia hæc sunt ab Ecclesia in cultum divinum remotè destinata, quare sacrilegium nus in Ministrorum sustentationem sunt infusa. Sic Lessi. l. 2. cap. 45. dub. 3. numer. 18.

Non est Sacrilegium. Quia si retinentur, non erunt tradita Ecclesiæ: unde licet iniustitia sit illa retinere, non tamen erit sacrilegium, nec alia species peccati: non enim adhuc sunt facta bona Ecclesiæ, quorum alienatio specialiter est prohibita. Ita Farinac. q. 175. n. 45. Palao 10. 3. tract. 17. d. 2. pun. 3. §. 2. n. 10.

Scio idem iudicium de Decimis ac de legatis P. Valentiam 2. 2. d. 6. q. 15. pun. 1. gessisse. Quod minime admittam. Quia non solum iniustitia committitur in illarum retentione, sed etiam irreligiositas aliquomodo sacrilegio deterior. Nam solutio decimarum est formalis Dei cultus; sit enim in recognitione supremi dominij. Ergo earum retentio irreligiosa erit, ut potè huic cultui divino opposita.